

ادامه از صفحه ۱۱

ظهور وافول سلسله افشاریه-۲

عالم آرای فاجعه

پس از تثبیت سلطنت و موروثی شدن‌اش در خاندان، او اقدام به کشور گشایی کرده روی سکه نادرشاهی نوشته شده بود: «المعرفی مافوق» اما روی دیگر سکه شعر زیر را نشان می داد «سکه بر زد کرد نام سلطنت را در جهان/ نادر در امر استراژی و سازماندهی نظامی و دیگر آمادگی روحی مردم ایران ام اثر شرایط اجتماعی خاص آن زمان/ تمام مورخان و همه تحلیلگران متفق القولند که «او بی‌تردید در متن جنگ سرآمد بسیاری از بزرگان عالم و انجنان مقام بلندی دارد که دستت هیچ منتقدی به آستان بلندش نمی‌رسد»اما این توصیف شاید سخن بیشتر در مورد نبوغ نظامی شخصی نادر ضرورت نداشته باشد برخی مورخان تعداد نظامی او را با اسکندر، تیمور لنگ، فردریک کبیر و نابلیون مقایسه کرده‌اند!ما به قول لکهارت بدون اغراض وی از کلیه آنها به مراتب برتر است. اما در مقوله دوم که رشد و تعمیق روحیه جنگ‌آوری سلحشوری مردم ایران در آن دوران قابل تامل و در خور بررسی است «ساسا پیدایش نادر و به عرصه کشیده شدنش نماینده آن است که روح جنگجویی و رزم‌آزمایی به تمام در بین مردم ایران جلوه داشته و هرگونه پیشنهادی و مناسب با دشمن کشی و غرور آفرینی در میدان‌های مبارزه را استقبال می‌کرده است»سربازانی که در ارتش نادر می‌جنگیدند افرادی بودند که استعداد بالقوه آنها در پر تو مدیریت و نظام و نسق نادر فعالیت می‌یافت و متعلی می شدند!در پر تو این ارتش قدرت‌مند ابتدا تمامی دشمنان خارجی را عقب راند، پس برای تصرف هند عازم آن کشور شد. بهانه او برای حمله به هند و شورشیان افغانی مقیم قندهار بود، ابتدا لاهور را متصرف شد پس در منطقه کرنال در شمال دهلی که دو هزار و سیصد و پنجاه میل مربع مساحت دارد و شهرت آن نیز به علت نبرد تاریخی سپاهیان ایران و هند است که در این محل واقع شده است، این منطقه که یک جانب آن به دود خانه فیض و جانب دیگرش به جنگل محدود می‌شد، اهمیت نظامی خاصی داشته است.در روز پانزدهم ذیقعدة سال ۱۲۵۱ نبرد تاریخی کرنال آغاز شد. سپاه نادر را در این جنگ یک ۵۵ تن تا ۸۰ هزار و قوای هند را بین ۸۰۰ هزار تا یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر نوشته‌اند!سجاسم و توانمند و حساب شده عمل کردن سپاهیان ایران موجب شکست سپاهیان هند را فراهم آورد.پس از شکست محمدشاه گوری‌کن در این جنگ تمامی جواهرات سلطنتی بخشی از ثروت هند به ایران انتقال یافت و به دستور نادر سه‌سال مالیات به مردم ایران بخشیده شد به گفته مورخ نادرشاه افشار، این فرمان روز جمعه شانزدهم زمانی صادر شد. که مملکت ایران تا سه سال از مالیات معاف باشد و با چاپار فرستاده شد. همچنین حقوق عقب افتاده‌ی قشون با یکسال موابج به عنوان مساعده و معادل شش ماه موابج به عنوان انعام، به تمام اهالی اردو حتی خدمه و بازاری‌جا داده شد!پس از فتح هند به سوی ایران بازگشت از دیگر اقدامات نادر تا‌سیس نیروی دریایی برای ایران بود که بحرین نیز در همان زمان توسط سپاهیان او منصرف شد!د بازگشت به ایران به سوی ترک‌مستان حرکت کرد هدف او از حرکت به سوی آنجا مطیع ساختن قوانین منطقه آسیای میانه و ضمیمه ساختن آن مناطق به خاک اصلی ایران بود. برای بار دوم هم با عثمانی جنگید و شورشیان خوارزم را سرکوب کرد در اواخر عمر نادر دچار زحار و بدبینی سیاسی – روانی نسبت به اطرافیان خود شده بود، بنابراین همین موضوع موجب قتل او را فراهم کرد.

ادامه از صفحه ۱۰

تعبیه‌ها روزی به‌سر می‌رسند

او می گوید برای ورود امام دستور کارها را یک به یک کنترل کردم. فرودگاه باز و آماده پرواز بود. امام خمینی در راه بود. او به موقع می‌رسید، گارد ارتش در فرودگاه آماده دریافت و استقبال او بودند. همه نوع وسیله برای حفظ امنیت داشتند. همه چیز منظم به نظر می‌رسید. جمعیت کثون به اوج خود رسیده بود، اما تصمیم گرفتیم که با هلیکوپتر اوضاع را بررسی کنیم. تا ساعت ۸:۳۰ صبح جمعیتی حدود ۷۵۰ هزار الی یک میلیون نفر در خیابان‌ها جاعم شده بودند. همه منظم بوده و به نظر نمی‌رسید مشکلی وجود داشته باشد. جای خوشبختی بود که پوشش زنده تلویزیونی و رادیویی از مراسم میزان جمعیت را می‌توانست کاهش دهد. امیدوار بودیم که بسیاری از مردم مراسم را از طریق تلویزیون تماشا کنند. ارتش شخصا همه چیز را تحت کنترل داشت و دقیقا برنامه‌ریزی کرده بود که هواپیما در چه محلی پارک کند و او از هواپیما بیرون آمده و به سوی اوتومبیل برود. اکنون ما نزدیک شدن هواپیما را مشاهده کردیم. به زمین نشست، روی باند راهنمایی و پارک شد. درها باز شدند و اولین کسانی که بیرون آمدند محافظان شخصی آیت‌الله بودند. افرادی خشن به نظر می‌آمدند. به ما گفته شده بود که او ۳۰ الی ۴۰ نفر از لیبیایی‌های آموزش دیده را برای این کار استخدام کرده. به نظر می‌رسید توانایی برخورد با اوضاع نابلسامان را دارند. سپس با کمی تاخیر آیت‌الله ظاهر شد و از پله‌ها پایین آمد. سپس ماموران نظامی او را همراهی کردند. برخی در اوتومبیل بودند و دیگران روی موتور و کنار اوتومبیل او از در فرودگاه بیرون رفتند. تماس تلویزیونی در اینجا قطع شد. در هواپیما قبل از فرود هواپیما خبرنگاری از امام می‌پرستد حالا که وارد ایران می‌شوید،چه احساسی دارید؟و ایشان می‌گوید: هیچ.

ژنرال آبرونساید و رضاخان

مشوق کودتا

محمود فاضلی

انگلستان که در طول جنگ جهانی اول به اهمیت و کارآمدی نفت ایران پی برده بود، اندیشه تضمین بلندمدت آن را در سر می‌پروراند. این کشور در آغاز با انعقاد قرارداد ۱۹۱۹م وثوق‌الدوله وارد عمل شد. محتوای این قرارداد در ظاهر به پرداخت وام و استفاده از مستشاران انگلیسی برای سازماندهی ارتش و مدیریت دستگاه اداری ایران اختصاص داشت اما هدف واقعی آنها تبدیل ایران به یک کشور تحت‌الحمایه بود. این قرارداد با مخالفت افکار عمومی و دولت‌های خارجی روبه‌رو شد و دولت انگلیس در روی کار آوردن دولتی که بتواند این قرارداد را به تصویب رساند، ناکام ماند.

در تابستان ۱۲۹۹ بلشویک‌ها در تعقیب نیروهای مخالف و همچنین انگلیسی‌هایی که از این نیروها حمایت می‌کردند، بار دیگر وارد رشت و انزلی شدند و نیروهای انگلیسی مستقر در این دو منطقه را تارومار کردند. این حادثه ضربه سختی به روحیه نیروهای انگلیسی وارد کرد. به همین دلیل در مهرماه همان سال دولت انگلستان، ژنرال «آبرونساید» (جوان‌ترین سرلشکر انگلیسی تا آن زمان در ارتش انگلیس) را مامور کرد تا ضمن ورود به تهران نیروهای انگلیسی را سامان تازامی بخشد و یک حکومت قدرتمند طرفدار انگلستان را در تهران به روی کار آورد. وظیفه این افسر انگلیسی این بود که با تقویت روحیه اذدست‌رفته سربازان انگلیسی مانع از پیش‌روی مجدد

روس‌ها شود و نگذارد آنان از ناحیه منجیل جلوت برآیند. آبرونساید پس از انتصاب به این سمت تلاش‌های خود را آغاز کرد. هم او بود که به دستور «لرد کرزن» وزیرخارجه وقت انگلستان و همراهی «هورن»، سفیر آن کشور در تهران نقشه کودتای رضاخان را به اجرا درآورد. انگلیس به دنبال تشکیل یک دولت قدرتمند مرکزی بود تا بتواند مدعیان خودمختاری را سرکوب کند و در مناطق نفت‌خیز امنیت دایمی پدید آورد. انگلیسی‌ها

برای چنین کاری رضاخان را برگزیدند.

رضاخان از افسران جاه‌طلب قزاق به کمک آبرونساید به فرماندهی قزاق‌ها رسید و به پیشنهاد عوامل انگلیس برای سامان‌دادن کودتا و پدیدآوردن یک دولت قدرتمند رهسپار تهران شد. کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ شکل گرفت و تهران به اشغال کودتاجیان درآمد. سیدضیالدین طباطبایی با فشار انگلیسی‌ها، نخست‌وزیر شد و رضاخان نیز از احمدشاه فرمان سردارسپه گرفت. آبرونساید در خاطراتش می‌نویسد: «یک دیکتاتور نظامی می‌تواند مشکلات ایران را حل کند و ما امکان پیدا می‌کنیم بی‌هیچ دردسری قوایمان را از ایران بیرون ببریم.» رضاخان با حمایت آبرونساید در

زمستان ۱۲۹۹ به مقام فرماندهی قزاق رسید. در روز ۲۵ بهمن ۱۲۹۹ آبرونساید به بغداد فراخوانده شد و به رضاخان یادآور شد که از آن پس او فرمانده قوای قزاق است و می‌تواند هر طور مناسب می‌داند، عمل کند و تنها از رضاخان قول گرفت که احمدشاه را از سلطنت خلع نکند.

بی‌تردید طراح و نقشه‌کش حقیقی کودتای سوم اسفند کسی جز آبرونساید نبود. ملاقات‌های تاریخی وی با رضاخان در قزوین و تشویق کردن او به انجام کودتا در اغلب اسناد سیاسی معتبر این دوره از جمله در خاطرات آبرونساید منعکس است. وی که در این تاریخ قرار بود برای تصدی پست مهمی عازم بغداد شود، یک هفته پیش از ترک ایران تمام تعلیمات روحیه اذدست‌رفته سربازان انگلیسی مانع از پیش‌روی مجدد

روزی (اول اسفند، ۱۲۹۹) که قرار بود قوای نظامی رضاخان از قزوین به تهران حرکت کنند، آبرونساید نیز با یک هواپیمای دو موتور نو نظامی قزوین را به قصد بغداد ترک کرد. آبرونساید درخصوص حوادث مربوط به پنج‌م اسفند ۱۲۹۹ در یادداشت‌های خود چنین می‌نویسد: «طراح پیدا کردم که رضاخان نقشه کودتا را با موفقیت در تهران اجرا کرده‌است. وی به آن قولی که در قزوین به من داده بود که متعرض شاه نشود، مردانه عمل کرده و

هیچ خوفی نیست

راجع به شاه چه می‌گویید؟ آیا شما دستور داده‌اید که او را در خارج بکشند؟ آیا به نظر شما این کار ممکن است؟

نه، من دستور ندادم. من میل دارم که بیاید ایران و او را محاکمه کنیم. من اگر می‌توانستم، او را حفظ می‌کردم و می‌آوردم ایران و علناً برای این ۵۰ و چند سال ظلمی که کرده، خیانت‌هایی که کرده، سرمایه‌هایی که از ما به خارج برده، محاکمه می‌کردم. اگر او کشته بشود، از دست ما می‌رود، لکن اگر حفظش کنیم و او را به اینجا بیاوریم، ممکن است این ثروت به ایران برگردد.

شما مایلید که مثل آیشمن که او را گرفتند و به اسرائیل بردند، شاه را هم بگیرند و به همان ترتیب به ایران بیاورند؟

من مایلم که او را به ایران بیاورند و محاکمه‌اش کنیم.

تنها شاه یا همه خانواده‌اش را؟

هر کدام خیانتکار باشند. مجرد اینکه کسی از خانواده شاه باشد، اِدا موجب نمی‌شود که چه بشود. ولیعهد شاه بیاید مثل یکی از مردم اینجا زندگی کند. کاری به ما نکرده. هیچ‌کسی هم به او کاری ندارد. کسانی مثل خواهر او اشرف، جزو جنایتکارها هستند. او هم به اندازه جنایت‌هایی که کرده، مجازات می‌شود. آنکه را که خیانتی نکرده، به او کاری نداریم.

پسرش کاری کرده؟

اینها باید محاکمه شوند. می‌گویند کرده، اما ما چه می‌دانیم؟

شما امید دارید که شاه به ایران برگردانده و محاکمه شود؟

تقریباً یک آرزوست.

مطمئن باشید چیزی از دست نمی‌دهید. من تمام تبلیغاتی را که علیه شما کردند به هم می‌زنم.

می‌گویند اینهایی که اعدام شده‌اند، همه‌شان مقصر سیاسی و ساواکی نبودند. البته من توضیح دادم که این‌چور نیست. اینها بچه‌ها را می‌زد‌دیندند و اخبار دروغ به شما گفتند.

بله، اصل مساله را باید گفت و آن این است که اگر یک بدنی یک انگشتش فاسد بشود، چه باید کرد برای اصلاح بدن؟ آیا باید این انگشت را گفت تو باش اینجا و فاسد کن این بدن را؟ این انگشت یک مفسده است و باید برید. اینها جامعه را به فساد می‌کشند. یک وقت مثل بعضی طوایف می‌گویند که خب، مردم آزادند. آن زن آزاد است که زن این باشد و او هم متعنی ببرد و خب، چه بهتر!

تاریخ

اخلاص خود را به مقام سلطنت نشان داده است… تصور می‌کنم همه مردم ایران بر این عقیده باشند که نقشه کودتا را من کشیده و اجرای آن را از پشت پرده نظارت کرده‌ام و اگر راست مطلب را بخواهم بنویسم، حقیقت هم همین است».

آبرونساید پس از بازدید دیگری از نیروهای قزاق در ستایش از رضاخان می‌نویسد: «شخصاً عقیده دارم یک دیکتاتوری نظامی گرفتاری‌های ما را در ایران برطرف و ما را قادر خواهد کرد بی‌هیچ دردسری این کشور را ترک گوئیم.» با کنار زدن سردار هامبون، رضاخان عملاً در مقام فرماندهی نیروهای قزاق قرار گرفت و روابطش با آبرونساید و اسامیت نزدیک‌تر شد. دولت لندن برای انجام کودتایی که نقشه آن را کشیده بود به دو چهره سیاسی و نظامی نیاز داشت. انگلیسی‌ها پس از بررسی‌های لازم، سیدضیاءالدین طباطبایی را به‌عنوان چهره سیاسی و رضاخان را به‌عنوان چهره نظامی موردنظر خود برگزیدند. کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ به نقشه ژنرال آبرونساید و با اراده این دو به اجرا گذاشته شد.

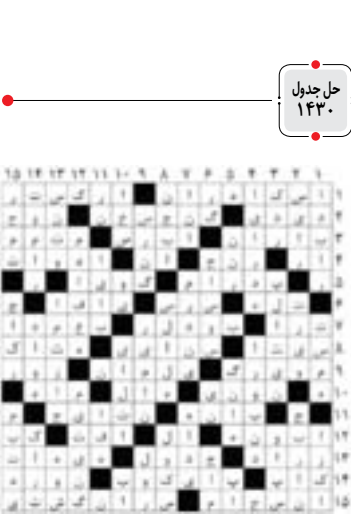
روز ۱۰ بهمن ۱۲۹۹ ژنرال آبرونساید در ملاقات با رضاخان، حمایت خود و دولت انگلیس از قدرت گرفتن وی را در تهران اعلام کرد. در این دیدار رضاخان توافقی کرد پس از فتح تهران توسط نیروهای قزاق- ق قزاق- مقام هر چیز به فکر پایین کشیدن احمدشاه از تخت سلطنت خواهد افتاد ولی «آبرونساید» به وی اطمینان داد که چنین واقعهای رخ نخواهد داد.

افقی:

۱- کسی که مرگش نزدیک است-
به جریان انداختن ۲- شیرینی- بعدالو
- خانهای در زیر زمین۳- پروتئین گیاهی- روش و طریقه- از گل‌های زیا ۴- بازی فکر غیرمجاز- بسیار درخشان- ویرگول- تالاش ۵- یازده- کوتاه‌شده‌دهان- ظرفیت ۶- اثر فرانسوا کوپه- اخبار فرنگی ۷- استخوان سینه- سیه روز- روزه‌هدهوا ۸- سلامتی- خورشید عالمتاب- از حروف مقطعه قرآن- بله ۹- فیلتر- شتاب‌کننده- کالای دست اول ۱۰- رفتگر- متحرک زبان اسپرلتو ۱۱- جوی آب- وسیله داوری- قورباغه ۱۲- پایان روز- ماه نو- سال ترکی- پول کشور ایتالیا ۱۳- مجله اقبال آشتیانی- پیشه- سریع ۱۴- نزدیک به هم - نیم‌سال تحصیلی- خطدار ۱۵- ملاطفت- هرکنندهذهن سیاستمداران

عمودی:

۱- نام دیگر سوره یوسف- محل سکونت ۲- الهه

کردند، این چادر هم یک رسم از قدیم‌مانده‌ای است. حالا دیگر دنیا هم عوض شده. حالا این صحیح است که مثلاً اینها خودشان را مخفی کنند؟

اولاً اینکه این یک اختیاری است برای آنها، خودشان اختیار کردند. شما چه حقی دارید که اختیار را از دست‌شان بگیرید؟ ما اعلام می‌کنیم به زن‌ها که هر کس چادر می‌خواهد یا هر کس پوشش اسلامی، بیاید بیرون. از ۲۵ میلیون جمعیت ما، ۲۳ میلیون بیرون می‌آید. شما چه حقی دارید که جلو اینها را بگیرید؟ این چه دیکتاتوری است که شما نسبت به زن‌ها دارید؟ ثانیاً اینکه ما یک پوشش خاصی را نمی‌گوئیم برای حدود زن‌هایی که به سن و سال شما رسیده‌اند، هیچ چیزی نیست. ما زن‌های جوانی را که وقتی آرایش می‌کنند و می‌آیند، یک فوج را دنبال خودشان می‌کشند، اینها را داریم جلوشان را می‌گیریم. شما همه دل‌تان نسوزد. من هم دیگر بلند می‌شوم. [خطاب به مترجم]

شما اینها را به ایشان بگویید.

ادامه از صفحه ۹

اسلام یا مار کسپیس؟

۱۴ آنجا تبع‌های اسلامی استراژی خاصی برای جذب نیروهای جدید داشتند؟ کنفدراسیون نیروهای زیادی داشت اما از جذب نیروی تازه غافل نبود…

کنفدراسیون خیلی کار می‌کرد. مثلاً وقتی دانشجویی می‌آمد در همان فرودگاه می‌رفتند سراغش و او را به بهانه آموزش زبان و رفع تنهایی و- جذب کنفدراسیون می‌کردند. ما این شیوه را نداشتیم و بیشتر از طریق شبکه‌ای که در ایران داشتیم جذب نیرو می‌کردیم. یعنی یک دانشجویی که از یک خانواده مسلمان می‌آمد توسط ما جذب می‌شد ببینید وقتی در ایران مبارزان مذهبی تعدادشان زیاد و زیادت‌ر شد وضع ما هم در آمریکا بهتر شد و توانست‌های بیشتری را جذب کنیم.

۱۴ از اختلافات درونی کنفدراسیون هم استفاده می‌کردید؟

به هر حال در فضای بین‌المللی اختلاف بین شوروی و چین در بین پیروان‌شان که کنفدراسیون هم یکی از آنها بود تأثیر منفی گذاشته بود. یعنی جبهه مقابل ما مدام ضعیف می‌شد و جبهه اسلامی مدام تقویت، زیرا عقبه‌اش در ایران بود.

۱۴ تعامل انجمن با دگ‌راندیشان چطور بود؟

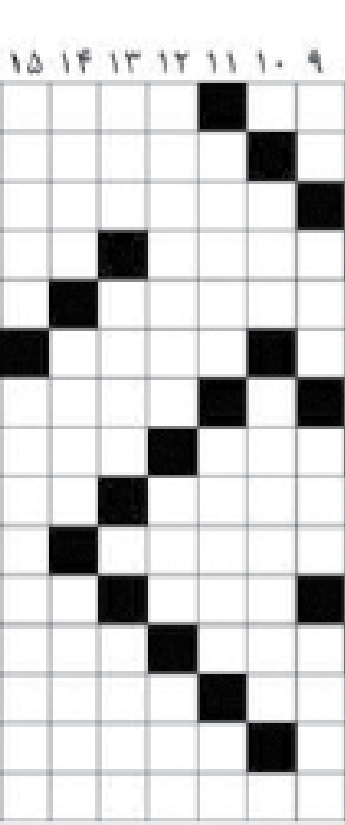
ما بعضاً در جلسات آنها شرکت می‌کردیم. وقتی بحث‌های مختلف مطرح می‌شد، در تبادل نظر تأثیرات دوطرفه زیاد بود. حتی بخشی از نیروهایی که جذب ما شدند ثمره همین بحث‌ها بود. البته آنهایی که هنوز ذهن تصرف‌شده‌ای نداشتند ما هیچ وقت با کسی دعوا نداشتیم چون فکر می‌کردیم بحث، بحث مبارزه است.

۱۴ شما و کنفدراسیون اشتراک مهمی در سوزه مبارزه داشتید. آیا این اشتراک هیچ‌گاه توانست به ایجاد یک منطق مستحکم هم‌ارز میان این انجمن اسلامی و کنفدراسیون بینجامد؟

البته ما در حول موضوع مشترک که مبارزه بود همکاری می‌کردیم اما باید توجه کرد که یک‌سری بحث‌های جدی بین ما بود.

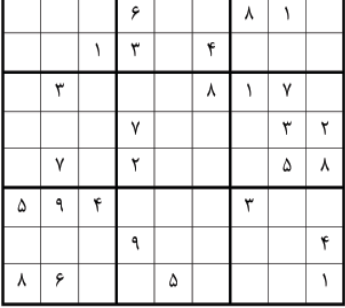
۱۴ بحث ایدئولوژیک همیشگی میان مارکسیسم و اسلام؟
بحث مهمی که وجود داشت و گاهی در حد نزاع بود این بود که آیا مذهب اساس توانایی اداره یک حکومت را دارد یا نه؟ که آنهایی می‌گفتند نه. خب این نقطه افتراق ما بود. آنجا تنها تعامل نبود بلکه تقابل بود. آنهایی می‌گفتند شما متحجید. گاهی در بین بچه‌مسلمان‌ها حتی به آیت‌الله بروجردی توهین می‌کردند. مشابه همان رفتاری که حزب توده قبل از ۲۸ مرداد مقابل خانه ایشان انجام داد و شعار می‌دادند.

گوشه- مزه- تاراج ۱۰- درخت کریسمس- کاغذ مومی جهت نسخه‌برداری با دستگاه پلی کپی ۱۱- ترتیب، نظم- نامعلوم- فلز سرخ ۱۲- وزیر ضحاک- کویر مرکزی- موی مجعد ۱۳- ستیزه- گوزن ایرانی- از حواریون ۱۴- متداول، مرسوم- درخشان- عامل بیماری ۱۵- شهر فارس- بازیگر زن «دیوانه‌ای از قفس پرید»

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.